

TILLE VINCENT

ANNA

Van Halewyck

HOOFDSTUK 1

6 LETTERS

‘Het kan kanker zijn.’

De dokter kijkt me van boven zijn brillenglazen met een veelbetekenende blik aan. Zijn wenkbrauwen bewegen even op en neer. Alsof het woord dat hij net heeft uitgesproken niet genoeg is om me de stuipen op het lijf te jagen. Vanuit mijn ooghoek zie ik hoe mijn moeder een hand op haar mond legt. Ze spert haar ogen wijd open. Een traan baant zich geruisloos een weg langs haar wang tot op haar kin, blijft daar even hangen en drupt dan op haar handtas; de saaie, bruine handtas die keurig op haar schoot staat. Ik wend mijn blik af en staar naar de punten van mijn schoenen. Op die manier probeer ik de gêne die ik voor mijn moeder voel te verbergen. Ik vind het vreselijk als ze een scène maakt. Huilen in het openbaar. Verachtelijk.

In mijn hoofd herhaal ik het woord dat de dokter zo achteloos heeft uitgesproken. K-A-N-K-E-R. 6 letters. Ik ben niet goed in wiskunde, maar letters tellen kan ik als de beste. Het is een bizarre afwijking die ik al heb sinds mijn kinderjaren en die opspeelt telkens als ik onder spanning sta. K-U-T. 3 letters. K-L-O-T-E. 5 letters. Kut, klote, kanker. 3, 5, 6. Jammer dat kanker niet één letter meer heeft om de rij cijfers evenwichtiger te maken. Het zijn in elk geval drie woorden met een K. Zou dat toeval zijn?

Ik neem mijn telefoon uit mijn broekzak en typ de letters van het woord kanker in. Het is een oude Nokia waarmee je alleen kan bellen en sms'jes versturen. Ik doe het om mezelf wat rustiger te maken en een houding te geven. Om te verbergen dat ik me schaam voor mijn moeder. En om niet te hoeven denken aan wat de dokter net gezegd heeft.

‘Begrijpt u de gevolgen, juffrouw?’

Het duurt een seconde te lang voor ik opkijk.

‘Anna?’ vraagt mijn moeder met een vreemde, hoge stem. ‘Begrijp je wat de dokter zegt? Luister nou even in plaats van met je telefoon bezig te zijn.’

Twee paar ogen staren me aan. Ik stop de telefoon weer in mijn broekzak, haal mijn schouders op en doe alsof ik de afgelopen minuten geluisterd heb naar wat er verteld werd.

‘Ja, ja’, antwoord ik op de vervelende zeurtoon waar ik zelf een hekel aan heb. ‘Ik heb kanker. Ik ga dood. *Life's a bitch and then you die*. Blablabla.’

Wat kan ik toch een heerlijk onuitstaanbaar mens zijn. Ik haat mezelf als ik het doe, maar het is sterker dan mezelf. Het gebeurt meestal voor ik er erg in heb en ik heb er altijd meteen spijt van. Mijn moeder spert haar ogen wat verder open en ik hoor de dokter sussend iets zeggen, maar de ruis in mijn hoofd is te luid om hem te verstaan. Hij veegt de papieren die op zijn bureau liggen bij elkaar en stopt ze in een blauwe map die hij bovenaan een stapel soortgelijke mappen legt. Ik tel ze. Het zijn er 16. Z-E-S-T-I-E-N. 7 letters. Kregen zestien mensen vandaag te horen dat ze kanker hebben? 6 letters. En dat ze dood gingen? 4 letters. De dood is korter dan de ziekte. In letters toch.

‘Die opgezwollen klieren en de vermoeidheid kunnen op Hodgkin wijzen, ook wel lymfeklierkanker genoemd,’ zegt de dokter, ‘maar dat kan natuurlijk alleen vastgesteld worden door een oncoloog. Ik stel voor dat jullie zo snel mogelijk een

afspraak maken bij het universitaire ziekenhuis. Ik geef jullie het telefoonnummer van de dienst hematologie. Normaal gezien kun je er volgende week al terecht.'

Hij opent zijn laptop en ik kijk naar zijn vingers die aarzelend boven het toetsenbord hangen. Hij typt een paar woorden en brengt zijn gezicht zo dicht bij het scherm dat het lijkt alsof hij er elk moment in kan verdwijnen. Uiteindelijk schrijft hij iets op een briefje dat hij over de tafel naar ons toeschuift. 'Maak zeker vandaag nog een afspraak. Het is dringend.'

Mijn moeder neemt het briefje en leest wat de dokter heeft opgeschreven. Ik hang tegen de rugleuning van mijn stoel en probeer de man voor me zo onopvallend mogelijk te bestuderen. Hij is jong, volgens mij te jong om een echte dokter te zijn. De oude huisarts die me al kent sinds ik geboren ben, heeft een paar weken geleden een beroerte gekregen en komt niet meer terug. Deze man stelde zich voor als zijn vervanger toen we binnenkwamen. Dokter Jordy Cleynens. Jordy. Niet echt een betrouwbare naam voor een dokter, vind ik. Ik vermoed dat hij nog maar net van de universiteit komt – een gevoel dat versterkt wordt door de vuurrode pukkels op zijn voorhoofd en het dunne baardje dat eerder aan dons dan aan baardhaar doet denken. Dokter Jordy draagt een vreemde felgroene bril die te groot is voor zijn hoofd en hij ruikt een beetje raar; alsof hij in een vat met een fout kruidenmengsel gevallen is. De Obelix onder de dokters! Ik vraag me af of dokter Jordy een vriendin heeft.

De dokter staat op en schudt de hand van mijn moeder. Mij kijkt hij niet meer aan. 'Wie heeft hier kanker?' wil ik roepen. 'Zij of ik?' A-S-S-H-O-L-E. 7 letters. Ik hou mijn mond.

Niet veel later lopen mijn moeder en ik zwijgend naar de auto. Mama klemt een papieren zakdoekje in haar hand dat

ze af en toe tegen haar neus en ogen drukt. In de auto legt ze haar voorhoofd op het stuur en begint met lange uithalen te huilen. Ik kijk naar buiten en hoop dat er niemand voorbijkomt die haar bezig ziet of, nog erger, die ons kent. Ik schaam me kapot.

‘Mama’, zeg ik luid. ‘Stop daarmee. Alsjeblieft.’

Mijn moeder blijft met haar voorhoofd op het stuur liggen en schudt haar hoofd.

‘Kanker’, zegt ze snotterend. ‘Je hebt kanker. Mijn enige kind gaat dood.’

Ik zucht diep.

‘Doe niet zo dramatisch, mama. Dat heeft dokter Jordy niet gezegd. Hij zei dat het kanker kon zijn en dat ik me moet laten onderzoeken in het ziekenhuis. Wie weet is het niks.’ N-I-K-S. 4 letters. Dat is inderdaad weinig.

Mijn moeder draait haar hoofd naar me toe en kijkt me aan. Haar gezicht is rood en vlekkerig. Ze ziet er nog minder aantrekkelijk uit dan gewoonlijk.

‘Jawel’, zegt ze terwijl ze met de rug van haar hand onder haar neus gaat en het snot aan haar broek veegt. Het gebaar doet een rilling over mijn rug lopen. ‘De dokter heeft gezegd dat je kanker hebt. Dat heb je zelf gehoord.’

Ik wil antwoorden dat zijn woorden toch *nét* iets anders klonken, maar heb er de energie niet voor. Mijn moeder start de auto en rijdt zonder te kijken de parkeerplaats uit. Een wagen die net voorbijrijdt moet scherp uitwijken en toetert luid. Ik draai met een gevoel van walging mijn hoofd weg van mijn moeder en kijk door het zijraam naar buiten.

Mijn moeder, Christien, was waarschijnlijk ooit een aantrekkelijke vrouw, maar daar zie je op dit moment nog weinig van. Ze loopt al jaren rond met dezelfde korte coupe. ‘Mijn makkelijke coupe’ noemt ze het zelf, maar ik vind het afschuw-

lijk. Haar haren zijn zo dun dat ze tegen haar schedel plakken als ze zweet, waardoor het lijkt alsof ze een badmuts draagt. Make-up draagt ze zo goed als nooit. Dat vindt ze niet nodig in haar job als bejaardenverzorgster. Alleen 's avonds, wanneer ze aan de receptie van een hotel werkt, doet ze een beetje mascara en lippenstift op. Dat beetje is echt minimaal. Je ziet het amper. Haar kleren lijken allemaal op elkaar: veel beige, grijs en zwart en vooral dingen waar zo weinig mogelijk vorm in zit. Ze vindt het verspilling om geld uit te geven aan dure kleren omdat ze op het werk toch een uniform moet dragen.

Ik heb geen flauw idee waarom mijn moeder niet meer moeite doet om er wat beter uit te zien. Volgens mij is haar slonzigheid een van de redenen waarom mijn vader haar vier jaar geleden verliet. Ik was lang boos op hem, maar intussen begrijp ik het een beetje. Wie wil nu getrouwd zijn met iemand die zich zo laat gaan als mijn moeder? Papa is intussen hertrouwd met een twintig jaar jongere collega en heeft een zoontje van bijna drie, mijn halfbroertje Theo. Ik zie mijn vader de laatste jaren alsmaar minder. Af en toe stuurt hij een sms'je maar ik antwoord haast nooit. Ik weet niet of ik nog boos op hem ben. Ik ben vooral onverschillig, denk ik. En papa doet ook niet bepaald veel moeite om de vader-dochterband weer wat aan te halen, dus schuldig voel ik me niet.

Mijn moeder draait de straat in en parkeert de auto aan de overkant van ons huis. Het is het huis waar mama en ik naartoe kwamen nadat mijn ouders gescheiden waren. Tot mijn dertiende woonde ik in een mooie villa met een grote tuin aan de rand van de stad. Nu woon ik in een lelijk oud rijtjeshuis in een stom kutdorp net buiten de stad. In dit dorp valt niks te beleven. Mijn moeder kon zich na de scheiding geen groter huis veroorloven.

In de gang ruikt het nog vaag naar het eten van gisteren.

Ik smijt mijn jas en sjaal op de kapstok en wandel de kamer binnen. Mijn moeder komt me achterna. In de keuken grijpt ze mijn schouders beet en draait me naar zich toe.

‘Anna’, zegt ze. ‘Annaatje. Luister nu eens. Dit is serieus. Wat de dokter net zei... Ik weet niet of jij...’

Ze begint opnieuw te huilen en ik maak me voorzichtig los uit haar greep. Ik kan niet omgaan met haar tranen. Ik ben zelf te overstuurd om haar paniek er nog bij te nemen.

‘Ik ga naar mijn kamer’, mompel ik.

Als ik bij de deur nog snel een blik over mijn schouder werp, zie ik dat mijn moeder als een standbeeld in het midden van de kamer staat. Gebogen hoofd, blik op de grond gericht en schouders die vertellen hoe verdrietig ze is. Maar ik wil het niet weten. Ik heb geen energie om haar te troosten. Ik wil dat ze me met rust laat. R-U-S-T. Slechts 4 letters. Zo moeilijk kan dat niet zijn.

Op mijn kamer bind ik mijn haren samen in een slordige paardenstaart. Ik herinner me zelfs niet meer waarom ik het losliet om naar de dokter te gaan. Mijn haren zijn al jaren niet meer geknipt en zien er slordig uit. Ik wil niet naar dezelfde kapper als mijn moeder, maar zij weigert me geld te geven voor een betere – en dus duurdere – kapper. Daarom laat ik het maar zo. Als ik het in een staart of een dot doe, valt het nog wel mee.

Ik zet mijn koptelefoon op en scroll door de liedjes op de oude iPod die mijn vader me cadeau gaf voor mijn vijftiende verjaardag. Het is een klein, felroze vierkant ding. Toen ik het kreeg was het vast modern, maar nu heeft niemand nog zo’n toestel. Zonder smartphone is dit helaas de enige manier om naar muziek te luisteren.

Go to bed now I can tell, Pain is on the way out now, Look at the way the domino falls away.

Ik sluit mijn ogen en voel hoe tranen zich tussen mijn oogleden wringen en over mijn wangen rollen. Het liedje van The War on Drugs maakt me elke keer weemoedig, maar nu voel ik het echt in mijn borstkas. Ik draai me om en druk mijn hoofd in het kussen om het snikken te dempen. Wat als ik echt kanker heb? Wat als ik straks sterf? Is mijn leven al niet kut genoeg zonder kanker? Waarom moet dit er nog bijkomen? Fuck. Fuck. Fuck. F-U-C-K.

Ik ga op mijn knieën zitten en bekijk mezelf in de spiegel die boven mijn bed hangt. Ik zie er even gewoon uit als altijd. Even gewoon als mijn moeder. Even saai, even kleurloos. Even onaantrekkelijk. Ik voel voorzichtig met de toppen van mijn vingers aan de knobbels in mijn hals. Ik voel ze duidelijk zitten, ook al kun je ze met het blote oog amper zien.

Die knobbels zijn de reden waarom mijn moeder een afspraak bij de dokter had gemaakt. Bovendien ben ik al een paar weken ontzettend moe en kan ik 's ochtends amper uit bed komen. In het weekend slaap ik meestal tot laat na de middag, ook al ben ik de vorige avond niet op stap geweest. Niet dat ik dat vaak doe. Ik heb namelijk geen vrienden die me mee op sleptouw nemen.

Toen de klieren in mijn hals plots groter werden, vond mama het tijd om naar de huisarts te gaan. De oude dokter had een bloedstaal genomen en dokter Jordy had ons opgebeld met de uitnodiging het resultaat te bespreken. Ik had verwacht een paar dagen te mogen thuisblijven om uit te rusten. K-L-I-E-R-K-O-O-R-T-S, dacht ik. Een ziekte van niks. Slechts 11 letters. Maar nu was het misschien wel K-A-N-K-E-R. 6 letters. 5 letters minder. Maar jeezes, wat een verschil!

Ik ga op mijn rug liggen en staar naar het plafond. Ik heb geen flauw idee wat er nu gaat gebeuren, alleen dat ik naar het ziekenhuis moet voor meer onderzoeken. Stom dat ik

niet beter naar dokter Jordy heb geluisterd daarstraks. Ik had moeten vragen wat voor onderzoeken ze gingen doen in het ziekenhuis, of op zijn minst of het pijn deed. Maar ik was, zoals zo vaak, weer de koppige Anna die meer bezig is met hoe haar moeder zich gedraagt dan met de dingen die er echt toe doen. Hoe stom kan een mens eigenlijk zijn? Ik bal mijn vuisten en sla een paar keer hard op mijn bed. Het lucht een beetje op, maar tegelijkertijd voel ik hoe mijn bloed door mijn lichaam raast en mijn hart ongemakkelijk hard klopt. Het zorgt voor een vervelend, paniekerig gevoel waardoor ik geen raad weet met mezelf. Ik ben zo hard bezig met het onderdrukken van de paniekaanval dat het even duurt voor ik doorheb dat er zacht op mijn deur wordt geklopt.

‘Wat is er?’ roep ik, bozer dan ik zelf wil.

‘Ik heb iemand gevonden om me te vervangen op het werk vanavond’, zegt mijn moeder aan de andere kant van de deur. ‘Als je wil, ik heb pizza besteld...’

Ze zwijgt en ik weet dat ze een antwoord verwacht, maar ik kan even niet praten. Ik hoor haar ademen.

‘Ik kom zo’, antwoord ik uiteindelijk. ‘Roep me maar als de pizza er is.’

Mijn moeder zucht, maar antwoordt niet. Ik hoor haar met een snelle pas de trap aflopen. Ik sluit mijn ogen en probeer mijn ademhaling onder controle te krijgen. Het duurt even, maar eindelijk voel ik de paniek als een fijne stroom mijn lichaam verlaten. Ik ga rechtop zitten, neem mijn laptop op mijn schoot en typ het woord *kanker* in. De Stichting tegen Kanker staat eerst, gevolgd door een hele batterij websites, de ene nog kleurrijker dan de andere. Zo te zien krijgt kanker een cadeauverpakking op het internet. Ik klik de website ‘Alles over Kanker’ open en probeer de informatie te lezen, maar ik kan er mijn hoofd niet bijhouden. Ik ben de naam van de

kanker vergeten waarover dokter Jordy het had en momenteel wil ik liever niet weten welke behandelingen er zijn en wat er met me gaat gebeuren. De dokter zei dat het kanker kón zijn. Ik had hem moeten vragen hoe groot de kans is dat het kanker is.

De bel gaat en ik hoor mijn moeder in de gang met de pizza-koerier praten. Ik klap mijn laptop dicht en ga naar beneden. Mama heeft drie pizza's besteld, iets wat ze anders nooit doet. Meestal bestelt ze één grote pizza voor ons tweeën.

'Komt er nog iemand eten?' vraag ik wanneer ze met de dozen in haar handen de woonkamer in komt. Ze schudt haar hoofd.

'Ik wilde er zeker van zijn dat je favoriet ertussen zat', zegt ze glimlachend. 'Ik heb een primavera, een quattro stagione en eentje met salami en champignons besteld.' Ze kijkt me onzeker aan. 'Er zit toch iets tussen waar je zin in hebt?'

Ik open de doos met de primavera. De geur van kaas en knoflook maakt me een paar tellen misselijk, maar ik probeer het niet te laten merken.

'Je weet toch dat ik elke pizza lust die ooit is uitgevonden', zeg ik zo vriendelijk mogelijk. 'Behalve pizza met zeevruchten. Dat is walgelijk.'

Mijn moeder haalt borden uit de keukenkast en legt drie verschillende stukken pizza op mijn bord. Ik neem de afstandsbediening en zet de televisie aan. 'Is het oké als we televisiekijken terwijl we eten?' vraag ik.

Ik zap naar TLC, waar een aflevering van *Say Yes to the Dress* bezig is die ik nog niet heb gezien en strek me uit op de grote sofa. Mijn moeder gaat rechtop zitten in de oude fauteuil en neemt kleine hapjes van haar stuk pizza. 'Gezellig', zegt ze als ze ziet dat ik haar aan het observeren ben. 'Dit moeten we vaker doen.'

Haar opmerking klinkt zo geforceerd dat ik de neiging heb op te staan en naar mijn kamer te gaan. Gelukkig kan ik me beheersen.

‘Wil je een glaasje wijn?’ vraagt ze.

Ik kijk haar met opgetrokken wenkbrauwen aan. ‘Sinds wanneer hebben wij wijn in huis?’

Mijn moeder staat op, loopt naar de keuken en komt niet veel later terug met een fles en twee wijnglazen. Ze schenkt twee glazen rode wijn in, zet er eentje op het kleine tafeltje naast me en knipoogt. ‘Proost!’ Haar glas klinkt tegen het mijne. Ik drink een slok van de wijn en trek een gezicht. Echt lekker vind ik het niet.

‘Ik heb altijd wel een paar flessen wijn in de kelder staan’, zegt mijn moeder lachend als ze weer in de fauteuil zit. ‘Het is best dure wijn, maar het is iets wat ik mezelf gun. Af en toe maak ik er eentje open en drink een glas.’

‘Dan toch niet als ik erbij ben’, zeg ik terwijl ik nog een slokje neem. Ik begrijp echt niet wat er zo lekker aan is.

‘Nee’, zegt ze. ‘Ik drink meestal een glas als jij al naar je kamer bent. Stom eigenlijk, want je bent natuurlijk oud genoeg om er af en toe eentje mee te drinken.’

Ze giechelt, drinkt haar glas leeg en schenkt het meteen weer vol.

‘Je bent een drankorgel’, mompel ik gemaakt boos. Mijn moeder haalt haar schouders op maar antwoordt niet.

‘Mam? Weet jij wat er nu gaat gebeuren?’ Ik blijf naar het televisiescherm kijken, maar ik weet dat mijn moeder heel goed beseft waarover ik het heb. Vanuit mijn ooghoek zie ik dat ze een servet neemt en haar mondhoeken schoonveegt. Ze gaat wat rechter zitten en knikt haast onmerkbaar.

‘Ik heb een afspraak gemaakt bij het ziekenhuis toen jij op je kamer was’, zegt ze. ‘We moeten volgende week woens-

dag op de dienst hematologie zijn voor de onderzoeken. Het duurt een hele dag.'

Ik leg het half opgegeten stuk pizza op mijn bord. Plots heb ik geen honger meer.

'Ik heb ook naar je school gebeld', gaat ze verder. 'Je mag gewoon thuisblijven tot na de onderzoeken. Ze begrepen wel dat je te overdonderd was om de lessen te volgen op dit moment.'

Het duurt even voor de woorden van mijn moeder tot me doordringen. T-H-U-I-S-B-L-I-J-V-E-N. 12 letters maar liefst. Wel tien gedachten tolleren tegelijkertijd door mijn hoofd en ik laat mijn bord met pizza bijna op de grond vallen.

'Wat heb je ze op school verteld? Toch niet dat ik kanker heb?' vraag ik. Mijn stem klinkt scherp, beschuldigend en ook een beetje paniekerig. Ik staar mijn moeder aan en probeer de woede die ik voel opkomen te verbergen. Mama schuifelt wat ongemakkelijk in de fauteuil. Ze tuit haar lippen een paar keer, een teken dat ze aan het nadenken is over haar antwoord.

'Ik heb ze natuurlijk niet expliciet verteld dat je kanker hebt', zegt ze aarzelend. 'Ik heb alleen gezegd dat je...'

Ze zwijgt en ik voel hoe de woede in mijn buik een harde bal vormt. Een tumor, kan ik niet nalaten te denken, en ik leg mijn hand op mijn buik om hem tot rust te brengen.

'Dat ik wát?' vraag ik. De woorden klinken als een zweepslag. 'Mama? Heb je het woord kanker gebruikt of niet?'

Mijn moeder haalt haar schouders op. Ze ziet er zo zielig en klein uit dat ik bijna medelijden met haar krijg, maar mijn woede overheerst.

'Mama!' roep ik boos. 'Zoiets doe je toch niet! We weten zelf nog niet wat er aan de hand is en dan bel jij... Je kunt écht niet overal gaan rondbazuinen dat ik kanker heb zolang we niet weten wat er aan de hand is. Jeezes! Soms kan jij zulke

stomme dingen doen. Je was verdomme verpleegster... Dan moet je toch beter weten?’

‘Sorry’, hoor ik haar fluisteren. ‘Ik wilde je niet... Ik wilde alleen maar goed doen.’

‘Weet je wat je moet doen om goed te doen, mama?’ Mijn stem klinkt nu zo schril en onaangenaam dat ik er zelf van schrik. ‘Je moet je met je eigen zaken bemoeien en je vooral niet mengen in mijn leven. Dat moet je doen. Ik ben oud genoeg om zelf op school te vertellen wat er aan de hand is. Daar heb ik jou écht niet voor nodig. En ik had het prettig gevonden als je niet verteld had waarom we naar het ziekenhuis moesten.’

‘Maar ik wilde gewoon dat je kon thuisblijven, Anna’, stamelt mijn moeder. ‘Je bent elke dag zo moe... Ik wil dat je kunt uitrusten. Die onderzoeken... Dat is niet...’ Ze begint te huilen en veegt de tranen met de rug van haar hand weg. Haar bord met pizza heeft ze op de grond gezet. ‘Ik kan me ook voorstellen dat je nu wel iets anders aan je hoofd hebt dan de lessen op school. Hoe ga je je concentreren? Dat lukt toch niet? Echt, ik dacht dat ik er goed aan deed... Wat moest ik...’ Ze klinkt wanhopig en zielig, maar in plaats van medelijden met haar te hebben, voel ik alleen maar boosheid. Ik zet mijn bord zo hard neer op het tafeltje dat ik even bang ben dat het gebroken is. ‘Laat me gewoon met rust, oké? Dit is mijn leven en mijn ziekte. Ik los het op. Laat. Me. Met. Rust.’

Ik sta op en ren woedend de kamer uit. Achter me hoor ik mijn moeder in snikken uitbarsten. Ze moet echt ophouden met haar eeuwige gejack of ze maakt me helemaal gek. Stel je voor dat ik kanker heb. Gaat ze dan elke minuut van elke dag huilen? Als iemand het recht heeft om te janken, ben ik het toch wel? Zij hoeft het echt niet in mijn plaats te doen! Als je haar bezig ziet, lijkt het wel of de dokter verteld heeft

dat zij kanker heeft in plaats van ik. Fuck! Wat heb ik hier een hekel aan!

Ik laat me op mijn bed vallen en realiseer me dat ik mijn telefoon in de woonkamer vergeten ben. Normaal gebruik ik hem als wekker, maar aangezien ik morgen toch niet naar school hoeft, kan het me niet schelen. Ik trek mijn kleren uit en kruip in mijn ondergoed in bed. Mijn tanden poetsen doe ik vandaag niet meer. Wat maakt het ook uit als je doodgaat? Geen mens die er last van heeft.